

Masarykova městská knihovna v Přerově

Autor: E. KVASNIČKA

(kniha Přerov –Přerovsko-Kojetínsko 1933)

Půda pro vybudování veřejné knihovny, všeobecně přístupné, byla v Přerově připravena před světovou válkou knihovnami různých spolků a korporací. Hned po národním převratu roku 1918 organizace mladé generace čsl. státopráv. demokracie z podnětu přátel dr. L. Calábka, odb. učitele V. Chmelaře, Karla Hauka a dr. J. Staňka vedla akci pro zřízení veřejné knihovny, jež by soustřeďovala vedle zábavných knih i knižní materiál ke studiu. Potřebu a nutnost podobné knihovny, jejíž program vypracoval dr. L. Calábek, uznaly všechny kulturní spolky, politické strany a městská rada. Spolky, které měly knihovny pro své členy, přislíbily příští veřejné knihovně zdarma všechny knižní obsah svých knihoven; také městská rada slíbila účast na budování této veřejné knihovny, jež na paměť návratu prvního presidenta T. G. Masaryka do osvobozené vlasti, byla nazvána „Masarykovou knihovnou“. Bylo zřízeno přípravné družstvo Masarykovy knihovny, které provádělo sběrací akci knih i peněz. Toto družstvo, v jehož čele stál lékárník Ph. Mr. V. Nečas, provedlo splnutí spolkových knihoven; sluší tu připomenouti spolky, jež daly k dispozici své knihovny: Čtenářský spolek, Dělnický vzdělávací spolek Svornost, Vzdělávací beseda Havlíček, Lidová knihovna.

Budovaná knihovna byla umístěna v tělocvičně nynější Žerotínovy školy v Palackého ulici, kde však knihy vlhkem velmi trpěly. Tak ještě před vydáním zákona o zřizování veřejných knihoven obecních z 22. července 1919 byla otázka věř. knihovny uspokojivě vyřešena. Městská rada v létě vypsalala konkurs na místo knihovnické, jehož obsazení provedla na podzim. Město podle zákona přejalo péči o náklad jak osobní, tak věcný, a přípravné družstvo odevzdalo městu knihovnu asi o 6000 až 7000 svazků a částku kolem 40.000 Kč, za niž byly nakoupeny knihy. Knihy byly hned zatímně katalogisovány a v listopadu roku 1919 byla knihovna přestěhována provisorně do Městského domu, kde jí přikázané místnosti záhy nestačily.

Knihovna koncem roku 1920 měla kolem 12.000 svazků a do konce r. 1932 vzrostla přibližně na 32.000 svazků.

Činnost započala knihovna počátkem r. 1920 a dosáhla za první rok 867 zapsaných čtenářů, 8592 návštěv a 18.940 půjčených knih; výkonnost knihovny každého roku vzrůstala a za 13 let působnosti do konce r. 1932 knihovna měla 15.968 zapsaných čtenářů, jejichž návštěva činila 340.969 osob, které si vypůjčily celkem 786.036 knih; z toho připadá na naučné knihy 44.910 výpůjček; ostatek činí knihy zábavné, hudebniny a knihy pro 'mládež. Celkový náklad na udržování a vybavení knihovny za léta jejího trvání, dosáhl částky přes 1 milion 120.000 Kč.

Masarykova městská knihovna dbá, aby byla živým, moderním ústavem vzdělávacím města Přerova. V roce 1927 organizovala výstavu knih v rámci prvního týdne české knihy, v r. 1930 uspořádala výstavu knih T. G. Masaryka, spisů, napsaných o jeho osobě a dále knih, jednajících o národním osvobození. Po výstavě zásoby knih tohoto oboru byly podstatně doplněny a výsledkem byl známý „Seznam spisů T. G. Masaryka, spisů o T. G. Masarykovi a děl o národním osvobození“, dosažených v Masarykově městské knihovně a vydaný r. 1931. Téhož roku uspořádala naše knihovna při oslavách 60. výročí založení státního reálného gymnasia výstavu knih, jež napsali bývalí žáci, absolventi a profesori ústavu; tuto výstavu, do značné míry úplnou, provedla knihovna ze svého vlastního knižního bohatství a ukázala tak,

jakým kulturním přínosem v národním životě zúčastnil se tento ústav. Knihovna už několik let trpí citelným nedostatkem místa a vhodných místností. Tento trapný nedostatek brzdí její rozvoj; knihovna nemůže ani extensivně, ani intensivně pracovat na škodu veřejného kulturního života v Přerově. Je nejvýše nutno, aby umístění knihovny bylo uspokojivě rozřešeno, aby se veřejná knihovna a čtení mohly i u nás stát národní institucí, jak v jednom projevu požaduje prezident T. G. Masaryk.

Historie Městské knihovny v Přerově v datech

1862 - založen čtenářský spolek v Přerově

1.2.1919 - vznik přerovské knihovny, prvním knihovníkem se stal dr. Leopold Calábek

říjen 1919 - knihovníkem se stal dr. Eduard Kvasnička, knihovna byla přestěhována do místností v Městském domě

3.2.1920 - knihovna poprvé otevřena pro veřejnost

1920 - evidováno 867 čtenářů, kteří si vypůjčili 18.940 knih

1923 - odděleny výpůjční hodiny pro mládež od půjčování pro dospělé

1935 - zaveden sáčkový výpůjční systém

1939 - dochází k prvnímu vyřazování knih s židovskou, komunistickou a marxistickou ideologií, o bývalé čs. armádě, o branné výchově, o Lužici a Lužických Srbech, o legiích a zahraničním odboji a knih s protiněmeckým zaměřením

listopad 1940 - zákaz půjčování děl anglických a francouzských autorů

1945 - válečné škody vyčísleny na 105.200,- Kč

6.3.1948 - otevřena čítárna v prostorách Pasáže

1953 - městská knihovna se stává okresní

1957 - přestěhování knihovny do nynější budovy na Žerotínově náměstí

1958 - vznik metodického oddělení

24.11.1966 - čítárna přemístěna z prostor v Pasáži do hlavní budovy

1969 - zahájení střediskové činnosti pro 35 okolních obcí a ve všech integrovaných částech města Přerova

1.1.1974 - zrušeno vybírání poplatků za výpůjční služby

září 1976 - otevřena první pobočka na Trávníku

prosinec 1979 - zahájen provoz na pobočce Lešetín - ul. 9.května

1985 - otevřena pobočka na Kopaninách - Dům služeb

1.10.1988 - otevřena pobočka v Předmostí - Dům služeb

1991 - znovuzavedení vybírání poplatků za knihovnické služby

1.1.1992 - osamostatnění knihovny v Hranicích na Moravě

červen 1992 - uzavřena pobočka na ul. 9.května a pobočka přemístěna do internátu středního odborného učiliště Přerovských strojíren na Jižní čtvrti

1.9.1992 - zahájeno půjčování v pobočce na Jižní čtvrti

prosinec 1992 - zahájeno půjčování v prostorách v ul. Tománkově

1993 - počátek automatizovaného zpracování knih

1.4.1993 - osamostatnění knihovny v Kojetíně

1.1.1995 - v půjčovně pro děti zrušen lístkový výpůjční systém a nahrazen automatizovaným výpůjčním systémem přes počítač

1995 - začátek retrospektivního zpracování knih na pobočkách Kopaniny, Předmostí a Trávník

14.12.1995 - spuštěn automatizovaný výpůjční systém v půjčovně pro dospělé

1996 - uzavřeny pobočky na Jižní čtvrti a v Tománkově ul.

leden 1997 - zahájen automatizovaný výpůjční systém v čítárně a studovně

1.1.1998 - knihovna zprovoznuje připojení k celosvětové síti Internet

únor 1998 - zahájen automatizovaný výpůjční systém v pobočce na Trávníku

květen 1998 - zahájen automatizovaný výpůjční systém v pobočce na Kopaninách a v Předmostí

1.7.1998 - zahájeno půjčování zvukových nosičů v půjčovně pro dospělé

1.2.1999 - pobočka v Předmostí přestěhována do nových prostor ve zdravotním středisku v Předmostí

7.6.1999 - půjčovna pro děti přestěhována do prostor na ul. Palackého

1.7.1999 - uzavřena pobočka Kopaniny a přestěhována do nově zrekonstruovaných prostor na ul. Velká Dlážka, knihovna přístupná tělesně i zrakově postiženým čtenářům

2000 - proces transformace Okresní knihovny v Přerově

1.7.2000 - osamostatnění středisek Brodek u Přerova, Dřevohostice, Hustopeče nad Bečvou, Všechovice a MěK Tovačov a knihoven patřících do těchto středisek

1.8.2000 - osamostatnění střediska Potštát a knihoven spadajících pod toto středisko

1.10.2000 - osamostatnění střediska Lipník nad Bečvou a knihoven spadajících pod toto středisko

31.12.2000 - zrušena Okresní knihovna v Přerově

1.1.2001 - zřízena Městská knihovna v Přerově, jejímž zřizovatelem je Město Přerov

24.9.2001 - otevřena pobočka Trávník v nových prostorách budovy Trávník 30 a zprovozněn veřejný přístup k síti Internet

1.1.2002 - zprovozněn veřejný přístup k síti Internet v místních knihovnách Čekyně, Henčlov a Lověšice

18.4.2002 - zprovozněn veřejný přístup k síti Internet na pobočce Předmostí

1.1.2003 - zprovozněn veřejný přístup k síti Internet v místních knihovnách Lýsky, Vinary a Žeravice

1.9.2003 - zprovozněno hudební oddělení s možností poslechu zvukových nosičů

13.2.2004 - zprovozněn veřejný přístup k síti Internet v místních knihovnách Dluhonice a Penčice

19.8.2004 - Městská knihovna v Přerově včetně všech městských poboček zahájila provoz nového knihovního systému Clavius

1.9.2004 - zprovozněn veřejný přístup k síti Internet v místní knihovně Kozlovice

1.1.2005 - Městská knihovna v Přerově zavedla systém jednoho průkazu pro všechna oddělení a půjčovny na území města Přerova